บทที่ 5
สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการใช้บริการชุมชนของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนกรุงเทพ-มหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้บริการชุมชน และความต้องการใช้บริการชุมชนของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร จำนวน 386 คน โดยการคำนวณจากสูตรของ Yamane (1970) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ *t* test และ *F* test (one-way ANOVA) และทดสอบรายคู่ เมื่อพบค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่ทดสอบมีค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลการวิจัย

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนส่วนใหญ่เป็นสมาชิกห้องสมุด ร้อยละ 52.6 รองลงมา คือ ไม่ได้เป็นสมาชิกห้องสมุด ร้อยละ 47.4 เป็นเพศหญิงมากที่สุด ร้อยละ 58.5 รองลงมา คือ เพศชาย ร้อยละ 41.5 มีอายุ 16-20 ปี มากที่สุด ร้อยละ 28.8 รองลงมา คือ อายุ 1-15 ปี ร้อยละ 22.3 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 40.9 รองลงมา คือ วุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 24.4 ส่วนใหญ่มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษามากที่สุด ร้อยละ 55.7 รองลงมา คือ อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 16.6

สภาพการใช้บริการของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

ผู้ใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ใช้บริการอ่านหนังสือมากที่สุด รองลงมา คือ บริการยืม-คืน ผู้ใช้บริการเข้าใช้บริการช่วงเวลา 12.01-16.00 น. มากที่สุด รองลงมา คือ ช่วงเวลา 16.01-20.00 น. ความถี่ของการเข้าใช้บริการสัปดาห์ละ 1-3 ครั้ง มากที่สุด รองลงมา คือ น้อยกว่าสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์จากการเข้าใช้บริการ คือ เพื่อผ่อนคลายและได้รับ ความเพลิดเพลินจากการอ่านหนังสือหรือวารสารเพื่อความบันเทิงมากที่สุด รองลงมา คือ เพื่ออ่านข้อมูลข่าวสารประจำวัน เช่น หนังสือพิมพ์ ส่วนใหญ่มีเหตุผลในการเข้าใช้บริการ คือ สนใจมาด้วยตนเองมากที่สุด รองลงมา คือ บรรยากาศดี น่าสบาย

ความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

ผู้ใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครมีความต้องการใช้บริการชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนมีความต้องการใช้บริการชุมชนโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคลากร รองลงมา คือ ด้านครุภัณฑ์ และน้อยที่สุด คือ ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาตามแต่ละด้าน สามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านอาคารสถานที่ พบว่า ผู้ใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครมีความต้องการใช้บริการชุมชนด้านอาคารสถานที่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนมีความต้องการใช้บริการชุมชนโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีระบบป้องกันเสียงรบกวนจากภายในและภายนอกอาคาร รองลงมา คือ มีระบบการถ่ายเทอากาศที่ดี และน้อยที่สุด คือ บริการสถานที่จัดประชุมสัมมนาหรือแสดงผลิตภัณฑ์ของชุมชน

ด้านครุภัณฑ์ พบว่า ผู้ใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครมีความต้องการใช้บริการชุมชนด้านครุภัณฑ์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนมีความต้องการใช้บริการชุมชนโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โต๊ะ-เก้าอี้ได้สัดส่วนและนั่งสบาย รองลงมา คือ เพิ่มจำนวนที่นั่งอ่าน และน้อยที่สุด คือ เพิ่มจำนวนพัดลมหรือเครื่องปรับอากาศ

ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ พบว่า ผู้ใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครมีความต้องการใช้บริการชุมชนด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนมีความต้องการใช้บริการชุมชนโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เผยแพร่ข่าวสารข้อมูลของห้องสมุดผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) รองลงมา คือ จัดพิมพ์เผยแพร่ข่าวสารของห้องสมุดผ่านทางจดหมาย และน้อยที่สุด คือ จัดรถประชาสัมพันธ์ข่าวสารของห้องสมุด

ด้านการบริการสารสนเทศ พบว่า ผู้ใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครมีความต้องการใช้บริการชุมชนด้านการบริการสารสนเทศอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนมีความต้องการใช้บริการชุมชนโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เปิดทุกวัน รองลงมา คือ การให้บริการหลังเวลาราชการ เช่น ช่วงเวลา 19.30-21.30 น. และน้อยที่สุด คือ การให้บริการก่อนเวลาราชการ เช่น ช่วงเวลา 06.30-08.30 น.

ด้านการจัดกิจกรรม พบว่า ผู้ใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพ-มหานครมีความต้องการใช้บริการชุมชนด้านการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนมีความต้องการใช้บริการชุมชนโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การแสดงหนังสือใหม่ที่น่าสนใจ รองลงมา คือ การจัดเสนอความเคลื่อนไหวต่าง ๆ เกี่ยวกับหนังสือ เช่น หนังสือที่ได้รับรางวัล หนังสือยอดนิยม และน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ กิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ไปยังชุมชน และจัดบรรยายพิเศษของวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านเนื้อหาสารสนเทศ พบว่า ผู้ใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครมีความต้องการใช้บริการชุมชนด้านเนื้อหาสารสนเทศอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนมีความต้องการใช้บริการชุมชนโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ดนตรี กีฬาและบันเทิงต่าง ๆ รองลงมา คือ เทคโนโลยีสารสนเทศ และน้อยที่สุด คือ การเมืองต่างประเทศ

ด้านบุคลากร พบว่า ผู้ใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครมีความต้องการใช้บริการชุมชนด้านบุคลากรอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

พบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนมีความต้องการใช้บริการชุมชน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ยิ้มแย้มแจ่มใส รองลงมา คือ แต่งกายสุภาพ สวยงาม และน้อยที่สุด คือ มีความรู้เกี่ยวกับชุมชน

เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการชุมชนของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

1. เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการชุมชนของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพการเป็นสมาชิก พบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกมีความต้องการใช้บริการชุมชนโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกมีความต้องการใช้บริการชุมชนด้านอาคารสถานที่และด้านการบริการสารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

2. เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการชุมชนของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนที่มีเพศชายและเพศหญิงมีความต้องการใช้บริการชุมชนโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนที่มีเพศชายและเพศหญิงมีความต้องการใช้บริการชุมชน ด้านการจัดกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความต้องการบริการชุมชนของห้องสมุดประชาชน ด้านครุภัณฑ์ ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ด้านการบริการสารสนเทศ ด้านเนื้อหาสารสนเทศ และรวมรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการทดสอบรายคู่ ผลมีดังต่อไปนี้

3.1 เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ด้านครุภัณฑ์จำแนกตามวุฒิการศึกษาเป็นรายคู่ พบว่า ผู้ใช้บริการ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ห้องสมุดงานวิจัย

ที่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ด้านครุภัณฑ์มากกว่าผู้ใช้บริการที่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3.2 เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์จำแนกตามวุฒิการศึกษาเป็นรายคู่ พบว่า ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์น้อยกว่าผู้ใช้บริการที่มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับอนุปริญญา/ปวส. และผู้ใช้บริการที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการใช้บริการน้อยกว่าผู้ใช้บริการที่มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับอนุปริญญา/ปวส. อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3.3 เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ด้านการบริการสารสนเทศจำแนกตามวุฒิการศึกษาเป็นรายคู่ พบว่า ผู้ใช้บริการที่มีวุฒิการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์น้อยกว่าผู้ใช้บริการที่มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยม-ศึกษาปลาย/ปวช. ระดับอนุปริญญา/ปวส. และระดับปริญญาตรี และผู้ใช้บริการที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีความต้องการใช้บริการน้อยกว่าผู้ใช้บริการที่มีวุฒิการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3.4 เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ด้านเนื้อหาสารสนเทศจำแนกตามวุฒิการศึกษาเป็นรายคู่ พบว่า ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ด้านเนื้อหาสารสนเทศมากกว่าผู้ใช้บริการที่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี และผู้ใช้บริการที่มีวุฒิการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. มีความต้องการใช้

บริการมากกว่าผู้ใช้บริการที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3.5 เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชน กรุงเทพมหานคร รวมรายด้านจำแนกตามวุฒิการศึกษาเป็นรายคู่ พบว่า ผู้ใช้บริการที่มีวุฒิการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร รวมรายด้านน้อยกว่าผู้ใช้บริการที่มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับอนุปริญญา/ปวส. ผู้ใช้บริการที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมีความต้องการใช้บริการ น้อยกว่าผู้ใช้บริการที่มีวุฒิการศึกษาประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับอนุปริญญา/ปวส. ผู้ใช้บริการที่มีวุฒิการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. มีความต้องการใช้บริการมากกว่าผู้ใช้บริการที่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

4. เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนมีมีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความต้องการบริการชุมชนของห้องสมุดประชาชน ด้านครุภัณฑ์ ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ด้านการบริการสารสนเทศ ด้านเนื้อหาสารสนเทศ ด้านบุคลากร และรวมรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการทดสอบรายคู่ ผลมีดังต่อไปนี้

4.1 เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชน กรุงเทพมหานคร ด้านครุภัณฑ์จำแนกตามกลุ่มอายุเป็นรายคู่ พบว่า ผู้ที่มีอายุ 1-15 ปี มีความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ด้านครุภัณฑ์มากกว่าผู้ที่มีอายุ 21-30 ปี อายุ 31-40 ปี และอายุ 41 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

4.2 เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชน กรุงเทพมหานคร ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์จำแนกตามกลุ่มอายุเป็นรายคู่ พบว่า ผู้ใช้บริการที่มีอายุ 1-15 ปี มีความต้องการใช้บริการชุมชนห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์มากกว่าผู้ที่มีอายุ 21-30 ปี อายุ 31-40 ปี และอายุ 41 ปีขึ้นไป และผู้ที่มีอายุ 16-20 ปี มีความต้องการใช้บริการมากกว่าผู้ที่มีอายุ 31-40 ปี และอายุ 41 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

4.3 เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดกิจกรรมจำแนกตามกลุ่มอายุ เป็นรายคู่ พบว่า ผู้ใช้บริการที่มีอายุ 1-15 ปี มีความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครด้านการจัดกิจกรรมมากกว่าผู้ที่มีอายุ 16-20 ปี อายุ 31-40 ปี และอายุ 41 ปีขึ้นไป และผู้ที่มีอายุ 21-30 ปี มีความต้องการใช้บริการมากกว่าผู้ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.05

4.4 เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ด้านเนื้อหาสารสนเทศ จำแนกตามกลุ่มอายุ เป็นรายคู่ พบว่า ผู้ที่มีอายุ 1-15 ปี มีความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครด้านเนื้อหาสารสนเทศ มากกว่าผู้ที่มีอายุ 16-20 ปี อายุ 21-30 ปี อายุ 31-40 ปี และอายุ 41 ปีขึ้นไป และผู้ที่มีอายุ 16-20 ปี มีความต้องการใช้บริการมากกว่าผู้ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป และผู้ที่มีอายุ 21-30 ปี มีความต้องการใช้บริการมากกว่าผู้ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

4.5 เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ด้านบุคลากรจำแนกตามกลุ่มอายุเป็นรายคู่ พบว่า ผู้ที่มีอายุ 1-15 ปี มีความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ด้านบุคลากรมากกว่าผู้ที่มีอายุ 16-20 ปี อายุ 31-40 ปี และอายุ 41 ปีขึ้นไป และผู้ที่มีอายุ 21-30 ปี มีความต้องการใช้บริการมากกว่าผู้ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

4.6 เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร รวมรายด้านจำแนกตามอายุเป็นรายคู่ พบว่า ผู้ที่มีอายุ 1-15 ปี มีความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร รวมรายด้านมากกว่าผู้ที่มีอายุ 16-20 ปี อายุ 21-30 ปี อายุ 31-40 ปี และอายุ 41 ปีขึ้นไป และผู้ที่มีอายุ 16-20 ปี มีความต้องการใช้บริการมากกว่าผู้ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป และผู้ที่มีอายุ 21-30 ปี มีความต้องการใช้บริการ มากกว่าผู้ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

5. เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอาชีพ พบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความต้องการบริการชุมชนของห้องสมุดประชาชน ด้านครุภัณฑ์

ด้านการบริการสารสนเทศ ด้านการจัดกิจกรรม ด้านเนื้อหาสารสนเทศ ด้านบุคลากร และรวมรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการทดสอบรายคู่ ผลมีดังต่อไปนี้

5.1 เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ด้านครุภัณฑ์จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ พบว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ด้านครุภัณฑ์ น้อยกว่าผู้ใช้บริการที่ประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษา อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และอาชีพรับจ้าง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

5.2 เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ด้านการบริการสารสนเทศจำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ พบว่า ผู้ใช้บริการที่ประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษา มีความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ด้านการบริการสารสนเทศมากกว่าผู้ใช้บริการที่ประกอบอาชีพอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน อาชีพธุรกิจส่วนตัว และอาชีพรับจ้าง และผู้ใช้บริการประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีความต้องการใช้บริการมากกว่าผู้ใช้บริการที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว และอาชีพรับจ้าง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

5.3 เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดกิจกรรมจำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ ผู้ที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวมีความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดกิจกรรมน้อยกว่าผู้ใช้บริการที่ประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษา และข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และผู้ที่ประกอบอาชีพรับจ้างมีความต้องการใช้บริการน้อยกว่าผู้ใช้บริการที่ประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษา อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

5.4 เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ด้านเนื้อหาสารสนเทศจำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ พบว่า ผู้ใช้บริการที่ประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษามีความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ด้านเนื้อหาสารสนเทศมากกว่าผู้ใช้บริการที่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน อาชีพธุรกิจส่วนตัว และอาชีพรับจ้าง และผู้ที่ประกอบอาชีพ

อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีความต้องการใช้บริการมากกว่าผู้ใช้บริการที่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน อาชีพธุรกิจส่วนตัว และอาชีพรับจ้าง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

5.5 เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ด้านบุคลากรจำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ พบว่า ผู้ใช้บริการที่ประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษามีความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพ-มหานคร ด้านบุคลากรมากกว่าผู้ใช้บริการที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว และอาชีพรับจ้าง และผู้ที่ประกอบอาชีพอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีความต้องการใช้บริการมากกว่าผู้ใช้บริการที่ประกอบอาชีพรับจ้าง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

5.6 การเปรียบเทียบความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร รวมรายด้านจำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ พบว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษามีความต้องการใช้บริการชุมชนของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพ-มหานคร รวมรายด้านมากกว่าผู้ใช้บริการที่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน อาชีพธุรกิจส่วนตัว และอาชีพรับจ้าง และผู้ที่ประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีความต้องการใช้บริการ มากกว่าผู้ใช้บริการที่ประกอบอาชีพธุรกิจ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการใช้บริการชุมชนของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยอภิปรายผลจำแนกตามหัวข้อ ดังนี้

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้เข้าใช้บริการของห้องสมุดประชนส่วนใหญ่เป็นสมาชิกห้องสมุด ร้อยละ 52.6 ผู้เข้าใช้บริการที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของห้องสมุด ร้อยละ 47.4 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 58.5 เพศชาย ร้อยละ 41.5 เมื่อพิจารณาแล้วมีความใกล้เคียงกันมาก เนื่องจากห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครเป็นสถานที่ให้บริการค้นคว้าหาความรู้กับประชาชนทุกเพศ

ทุกวัย ทุกระดับการศึกษา ผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของห้องสมุดและประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษาจึงสามารถเข้าใช้บริการของห้องสมุดได้อย่างเสมอภาค เท่าเทียมกัน

สภาพการใช้บริการห้องสมุดประชาชน

ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนได้รับประโยชน์จากการเข้าใช้บริการ คือ เพื่อผ่อนคลายและได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านหนังสือหรือวารสาร เพื่อความบันเทิงมากที่สุด รองลงมา คือ เพื่ออ่านข้อมูลข่าวสารประจำวัน เช่น หนังสือพิมพ์ ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้แตกต่างจากผลของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ พบว่า ประโยชน์จากการเข้าใช้บริการส่วนใหญ่ คือ เพื่อค้นคว้าหาความรู้ เพื่ออ่านข้อมูลข่าวสารประจำวัน และ ส่วนใหญ่มีเหตุผลในการเข้าใช้บริการ คือ สนใจมาด้วยตนเอง รองลงมา คือ บรรยากาศดี เมื่อพิจารณาจึง พบว่า วัตถุประสงค์ของผู้ใช้บริการในการเข้าใช้ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครในปัจจุบันเปลี่ยนไป จากการเข้าใช้เพื่อต้องการค้นหาความรู้ เป็นการเข้าใช้เพื่อต้องการผ่อนคลายและต้องการได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านหนังสือหรือวารสารเพื่อความบันเทิงมากที่สุด เมื่อพิจารณาอีกด้าน พบว่า ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครเปรียบเหมือนสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน นักเรียน นักศึกษาอีกแห่งหนึ่ง ที่ผู้เข้าใช้บริการจะได้รับบริการการอ่านหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และบริการอินเทอร์เน็ตที่ถือเป็นบริการที่ทันสมัยอีกบริการหนึ่งของห้องสมุดประชาชนโดยไม่เสียค่าบริการ รวมทั้งมีการจัดแสดงแนะนำหนังสือใหม่ที่น่าสนใจอย่างต่อเนื่อง

ความต้องการใช้บริการชุมชนของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

ด้านอาคารสถานที่ ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนมีความต้องการใช้บริการชุมชน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีระบบป้องกันเสียงรบกวนจากภายในและภายนอกอาคาร มีระบบการถ่ายเทอากาศที่ดี ปรับเนื้อที่การบริการให้กว้างขวางมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพิศ นพประชา (2541), พรพิมล แซ่เอี๊ย (2543), นิพา ผลสงเคราะห์ (2551) และ Anderson (1979) พบว่า เนื้อที่ของห้องสมุดมีความคับแคบควรมี

การปรับเนื้อที่การบริการให้กว้างขวางมากขึ้น มีอาคารเป็นเอกเทศ มีแสงสว่างเพียงพอ และควรติดกระจกกันเสียงรบกวน เนื่องจากสถานที่ส่วนใหญ่ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครตั้งอยู่ในแหล่งชุมชน จึงทำให้เกิดเสียงรบกวน ในปัจจุบันห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครหลายแห่งมีการปรับปรุงให้มีรูปแบบที่ทันสมัย ทั้งภายนอกและภายใน ชั้นวางหนังสือมีความสะดวกในการจัดเก็บและค้นคืนหนังสือ

ด้านครุภัณฑ์ ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนมีความต้องการใช้บริการชุมชน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โต๊ะ-เก้าอี้ได้สัดส่วน นั่งสบาย และต้องการให้มีการเพิ่มจำนวนที่นั่งอ่านหนังสือ เนื่องจากปัจจุบันจำนวนการเข้าใช้บริการของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครมีจำนวนมากขึ้น ทำให้จำนวนที่นั่งอ่านไม่เพียงพอต่อผู้เข้าใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิมล แซ่เอี๊ย (2543), นิพา ผลสงเคราะห์ (2551) และ Heezen (2000) พบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้บริการไม่เพียงพอต่อจำนวนกลุ่มผู้ใช้บริการที่มากขึ้น และไม่มีประสิทธิภาพในการใช้งาน การสื่อสารประชาสัมพันธ์ ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนมีความต้องการใช้บริการชุมชน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เผยแพร่ข่าวสารข้อมูลของห้องสมุดผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) รองลงมา คือ จัดพิมพ์เผยแพร่ข่าวสารของห้องสมุดผ่านทางจดหมาย และน้อยที่สุด คือ จัดรถประชาสัมพันธ์ข่าวสารของห้องสมุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธงชัย จันทร์รุ่งเรือง (2543) และพัชรีพร ชมบุญ (2544) พบว่า ควรมีการเผยแพร่ความรู้ข่าวสารไปยังชุมชน และจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของชุมชนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สู่ชุมชน เนื่องมาจากผู้ใช้บริการในปัจจุบันสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศได้เป็นอย่างดี และจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) เป็นอีกช่องทางที่ทำให้ผู้ใช้บริการได้รับข้อมูลข่าวสารที่สะดวกรวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์ ผู้ใช้บริการจึงมีความต้องการทราบข้อมูลข่าวสารของห้องสมุดผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail)

ด้านการบริการสารสนเทศ ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครมีความต้องการใช้บริการชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เปิดบริการทุกวัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพิศ นพประชา (2541), พัชรีพร ชมบุญ (2544), พิศมัย หลงเจริญ (2549) และนิพา ผลสงเคราะห์ (2551) พบว่า วันเวลาเปิด-ปิดไม่เหมาะสม ผู้ใช้บริการต้องการให้เปิด

บริการทุกวัน ทั้งนี้เนื่องมาจากห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ ปิดบริการวันจันทร์-วันอังคาร และวันหยุดนักขัตฤกษ์

ด้านการจัดกิจกรรม ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนมีความต้องการใช้บริการชุมชนโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การแสดงหนังสือใหม่ที่น่าสนใจ รองลงมา คือ การจัดเสนอความเคลื่อนไหวต่าง ๆ เกี่ยวกับหนังสือ เช่น หนังสือที่ได้รับรางวัล หนังสือยอดนิยม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบ็ญจมาศ เพ็ชร์พิรุณ (2541) และ Anderson (1979) พบว่า กิจกรรมทางการศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการจัดโดยกลุ่ม-เจ้าหน้าที่ห้องสมุดโดยลำพัง ควรสนับสนุนให้ผู้ใช้บริการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และเนื่องจากหนังสือใหม่ที่น่าสนใจในปัจจุบันมีเป็นจำนวนมาก มีการออกเผยแพร่อยู่เสมอ การแสดงหนังสือใหม่ หรือการจัดเสนอความเคลื่อนไหวต่าง ๆ เกี่ยวกับหนังสือจะทำให้ผู้ใช้บริการได้รับทราบข้อมูล ความเคลื่อนไหวของหนังสือใหม่อยู่เสมอ

ด้านเนื้อหาสารสนเทศ ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนมีความต้องการใช้บริการชุมชนโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ดนตรี กีฬาและบันเทิงต่าง ๆ รองลงมา คือ เทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ต้องการเข้ามาใช้บริการเพื่อผ่อนคลายและต้องการได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านหนังสือหรือวารสารเพื่อความบันเทิงมากที่สุด รองลงมา คือ เพื่ออ่านข้อมูลข่าวสารประจำวัน เช่น หนังสือพิมพ์ ซึ่งทางห้องสมุดประชาชนควรจัดหาสารสนเทศทางด้านความบันเทิงและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรีพร ชมบุญ (2544), นพลักษณ์ ทองศาสตรา (2551), นิพา ผลสงเคราะห์ (2551) และ Cochenour (1990)

ด้านบุคลากร ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนมีความต้องการใช้บริการชุมชนโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส รองลงมา คือ แต่งกายสุภาพ สวยงาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพา ผลสงเคราะห์ (2551) พบว่า ผู้ใช้บริการต้องการให้บุคลากรของห้องสมุดมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส และพบว่า ห้องสมุดยังไม่สามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึงสำหรับเยาวชนและผู้ใหญ่ เนื่องจากมีบุคลากรจำนวนจำกัดไม่เพียงพอต่อผู้ใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ธงชัย จันทร์รุ่งเรือง (2543), พัชรีพร ชมบุญ (2544), พิศมัย หลงเจริญ (2549) และ Winston and Paone (2001)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการใช้บริการชุมชนของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริการชุมชนดังนี้

ด้านอาคารสถานที่ ในปัจจุบันห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครมีผู้เข้าใช้บริการเป็นจำนวนมาก ห้องสมุดควรจัดขยายพื้นที่เพิ่มขึ้น หากมีพื้นที่จำกัดควรจัดแต่งหรือปรับรูปแบบห้องสมุด ชั้นหนังสือ มุมหนังสือต่าง ๆ ให้มีความแปลกใหม่ทันสมัยและเหมาะสมกับพื้นที่ของสมุด ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครหลายแห่งไม่มีสถานที่จอดรถ บางแห่งมีแต่ไม่เพียงพอและไม่สะดวก ห้องสมุดควรมีการติดต่อจัดหาสถานที่จอดรถรวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงสถานที่จอดรถที่สะดวกต่อผู้ใช้บริการ ควรมีการปลูกต้นไม้ให้ความร่มรื่น ความสะอาด แสงสว่าง และอุณหภูมิภายในห้องสมุดควรดูแลให้พร้อมต่อการให้บริการอยู่เสมอ เพื่อเป็นการกระตุ้นและจูงใจแก่ผู้ใช้บริการ

ด้านครุภัณฑ์ ควรมีการสำรวจโต๊ะ-เก้าอี้ ครุภัณฑ์ที่เก่าและชำรุดนำออกจากห้องสมุดหรือซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ เนื่องจากครุภัณฑ์ที่เก่าและชำรุดทำให้ห้องสมุดไม่น่าเข้าใช้บริการ ควรจัดหาครุภัณฑ์ใหม่ทดแทนครุภัณฑ์เก่า เช่น จัดทำโครงการปรับปรุงห้องสมุดต่อหน่วยงาน รับบริจาคเงินเพื่อปรับปรุงห้องสมุด โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดหาจัดซื้อครุภัณฑ์จากเงินที่ได้รับบริจาค

ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารและกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง เช่น กิจกรรมส่งเสริมการอ่านในแต่ละเดือน หนังสือใหม่หนังสือยอดนิยม หนังสือที่น่าสนใจ วิทยาการความรู้ใหม่ ข่าวสาร

ที่ทันต่อเหตุการณ์ นอกจากการสื่อสารประชาสัมพันธ์ในรูปแบบของเอกสารที่เป็นแผ่นพับและการติดประกาศแล้ว ห้องสมุดควรเพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารประชาสัมพันธ์กับผู้ใช้บริการ เช่น เว็บไซต์ของห้องสมุด facebook twitter และ e-mail

ด้านการบริการสารสนเทศ ความต้องการของผู้ใช้บริการการเปิดให้บริการ ทุกวันและการเปิดให้บริการนอกเวลาราชการอยู่ในระดับมาก ทางห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ควรพิจารณาปรับวันและเวลาในการเปิดบริการให้เหมาะสมตรงต่อความต้องการของผู้ใช้บริการมากที่สุด โดยทำแบบสอบถามและทดลองเปิดให้บริการในช่วงเวลาที่ผู้ใช้ต้องการ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมทั้งห้องสมุดและผู้ใช้บริการ

การสั่งซื้อหนังสือ ควรมีการสำรวจความต้องการของประชาชนผู้ใช้บริการถึงความต้องการหนังสือ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแนะนำหนังสือ และแจ้งให้ทราบเมื่อหนังสือที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการสามารถให้บริการได้ การให้บริการอินเทอร์เน็ตแก่เด็กควรดูแลอย่างใกล้ชิด และควรใช้เพื่อค้นคว้าหาความรู้เท่านั้น

ด้านการจัดกิจกรรม ห้องสมุดจะต้องจัดให้มีการบริการสารสนเทศหลายรูปแบบ เช่น บริการสอนการใช้ห้องสมุด บริการสารสนเทศเลือกสรร บริการข่าวสารทันสมัย บริการค้นคืนสารสนเทศด้วยระบบออนไลน์ บริการอินเทอร์เน็ต บริการสารสนเทศในรูปแบบของสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น

ด้านเนื้อหาสารสนเทศ ควรจะมีหนังสือที่หลากหลายและทันสมัย ทั้งหนังสือวิชาการ หนังสือเตรียมสอบ หนังสือให้ความรู้สำหรับบุคคลทั่วไป พจนานุกรมภาษาต่างประเทศและหนังสือบันเทิง มาไว้ให้บริการอย่างเพียงพอ และควรศึกษาแนวโน้มความต้องการทรัพยากรสารสนเทศในอนาคตที่อยู่ในรูปแบบของสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ด้านบุคลากร บุคลากรห้องสมุดควรมีความรู้ความสามารถและทักษะเกี่ยวกับงานสารสนเทศและระบบสารสนเทศ ได้แก่ ระเบียบ กฎหมาย และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับงาน ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองของประเทศและของโลก เป็นต้น มีความสามารถทางภาษา และวิธีการสื่อสาร โดยเฉพาะภาษาอังกฤษควรมีความสามารถในการสื่อสารถ่ายทอดข้อมูลทั้งโดยการฟัง

การพูด การอ่าน การเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีคุณธรรมจริยธรรมในวิชาชีพ นอกจากนี้ ยังต้องมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจ การสื่อสาร การศึกษา ตลอดจนด้านต่าง ๆ และมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการ รู้จักวิธีการบริหารงานห้องสมุดให้ประสบผลสำเร็จ มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น มีลักษณะเป็นนักวิจัย หรือมีนิสัยชอบการศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ บรรณารักษ์ต้องสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับเครือข่ายสารสนเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพราะปัจจุบันสถาบันหลายแห่งได้มีการนำเอาระบบบริการข่าวสารผ่านอินเทอร์เน็ต หรือ มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับวารสาร หนังสือ หนังสือพิมพ์ เอกสารตำราที่จัดทำในระบบ HTML และอื่น ๆ รวมถึงสิ่งตีพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ลงเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาการใช้บริการชุมชนของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนที่ดำเนินการโดยหน่วยงานและองค์กรอื่นในเขตกรุงเทพมหานคร

2. ศึกษาการใช้บริการชุมชนของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนที่ดำเนินการโดยหน่วยงานและองค์กรอื่นในส่วนภูมิภาค